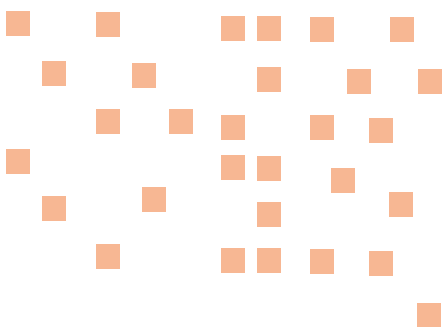

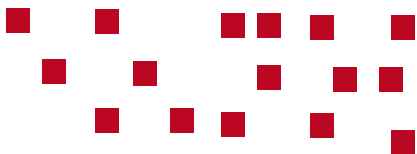
REPUBLIKA KONGA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/207/2025
11.04.2025

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Republice Konga.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 6 mln.^[1]

Skład etniczny: Kongo (Bakongo) 40,5%, Teke 16,9%, Mbochi 13,1%, cudzoziemcy 8,2%, Sangha 5,6%, Mbere/Mbeti/Kele 4,4%, Punu 4,3%, Pigmeje 1,6%, Oubangiens 1,6%, Duma 1,5%, Makaa 1,3%, inni.^[2]

Skład religijny: katolicy 33%, kościoły odnowy w Duchu Świętym 22%, protestanci 20%, salutyści, muzułmanie, kimbangiści i inni 25%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Republika Konga jest była francuską kolonią. Uzyskała niepodległość w 1960 r. Obecnie jest republiką prezydencką.^[4]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Kraj dzieli się na 12 departamentów/rejonów: Bouenza, Brazzaville (miasto i stolica Republiki Konga), Cuvette, Cuvette-Ouest, Kouilou, Lekoumou, Likouala, Niari, Plateaux, Pointe-Noire (drugie największe miasto po stolicy), Pool, Sangha. Departamenty dzielą się na 86 okręgów i 7 gmin.^[5]

---

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

Mapa. Podział administracyjny Republiki Konga.^[6]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydentem jest wieloletni przywódca Konga – **Denis Sassou-Nguesso**, sprawujący władzę z niewielkimi przerwami od 1979 r.^[7]

Na początku lat 90. XX wieku zainicjował przemiany ustrojowe, w wyniku których wprowadzony został system wielopartyjny. W zorganizowanych w 1992 r. pierwszych wolnych wyborach prezydenckich zwyciężył jednak jego rywal **Pascal Lissouba**, co w kolejnych latach doprowadziło do wojny domowej. Nguesso powrócił na stanowisko w 1997 r. W październiku 2015 r. zorganizował referendum, które zatwierdziło prawo sprawowania przez niego urzędu o trzy kolejne reelekcje. W następstwie tych zmian, Nguesso wygrywał kolejne wybory w 2016 i 2021 r. Kolejne wybory mają się odbyć w 2026 r.^[8]

Rząd i premier. Funkcję premiera pełni od 2021 r. Anatole Collinet Makosso.^[9]

Parlament i wybory parlamentarne. Parlament składa się z dwóch izb: **Senatu** liczącego 72 członków, wybieranych przez rady lokalne oraz **Zgromadzenia Narodowego**, liczącego 151 miejsc, wybieranego w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję. Okręgi są jednomandatowe, więc możliwe są dwie rundy wyborów. Większość (112) mandatów posiada prezydencka partia PCT (**Parti congolais du travail**). Pozostałe partie są rozdrobnione i posiadają po kilka

⁶ Wikipedia, Podział administracyjny Republiki Konga, autor: Golbez, 01.10.2023 (np. **CC BY-SA 3.0**), https://en.wikipedia.org/wiki/Republic_of_the_Congo#/media/File:Congo_regions_named.png

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

mandatów. Ostatnie wybory parlamentarne miały miejsce w 2022 r., a kolejne są planowane w 2026 r.^[10]

SYSTEM PRAWNY

Jako dawnej francuskiej kolonii, system prawny Republiki Konga oparty jest na francuskim prawie cywilnym oraz kongijskim prawie zwyczajowym. Źródłami prawa w Kongo są zarówno konstytucja, ustawy, prawo międzynarodowe, jak i lokalne prawo zwyczajowe.^[11]

KARA ŚMIERCI

W Republice Konga kara śmierci nie jest orzekana ani wykonywana. Poprawki do Konstytucji z 2015 r., uznając prawo każdego człowieka do życia, wprowadziły zakaz jej wykonywania (art. 8).^{[12][13]}

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Republiki Konga w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 6 osób, w 2024 r. – 1. W pierwszym kwartale 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem nie odnotowano żadnych ofiar.^[14]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Republice Konga odpowiadają Kongijskie Siły Zbrojne. Oprócz tego istnieją także paramilitarne oddziały Narodowej Żandarmerii. Jeden z tych oddziałów – Gwardia Republikańska – odpowiada za ochronę prezydenta i najważniejszych osób w państwie. Republika Konga współpracuje w kwestiach wojskowych z Francją, a w 2019 r. została podpisana umowa o współpracy wojskowej z Rosją.^[15]

W Republice Konga nie stacjonują wojska innych krajów. Kraj nie jest zaangażowany w żaden spór międzynarodowy. Jednakże zdarzają się sporadyczne interwencje armii Angoli, która ściga bojowników, przekraczających jej granice od strony Republiki

---

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

¹² Hauser Global Law School Program, UPDATE: The Legal System of the Republic of the Congo (Congo-Brazzaville): Overview and Research, https://www.nyulawglobal.org/globalex/Congo_Brazzaville1.html

¹³ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2013, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

¹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#military-and-security>

Konga. Dotyczy to w szczególności przygranicznych regionów wokół miejscowości Tandou Mboma. W 2022 r. w wyniku takich rajdów śmierć poniosło 10 osób, w tym biskup.^[16]

Obecnie w Republice Konga nie są obecne oddziały rebelianckie i nie toczą się walki o charakterze wewnętrznym.^[17]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Nie znaleziono informacji wskazujących na to, by w Republice Konga obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Republice Konga w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 6 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano śmierć 1 cywila, zaś w pierwszym kwartale 2025 r. nie odnotowano ofiar cywilnych. 5 spośród ofiar śmiertelnych z lat 2023-2024 zginęło w stolicy kraju – Brazaville, a jedna w miejscowości Ouesso, w departamencie Sangha. W większości przypadków były to spontaniczne akty zemsty na przestępcach, schwytyanych przez tłum. Często były to incydenty spowodowane przez młodociane gangi.^[18]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2023 r. do pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Republiki Konga nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2023 r. do pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Republiki Konga nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

---

¹⁶ ACLED, Republic of Congo, 01.01.2021-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

¹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, civilains, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2023 r. do pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Republiki Konga nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

W okresie od początku 2023 r. do pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Republiki Konga nie odnotowano zagrożeń związanych ze złą sytuacją humanitarną, która byłaby spowodowana sytuacją bezpieczeństwa.

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W Republice Konga w ostatnich latach nie zanotowano przypadków zamachów terrorystycznych.^[19]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

13 czerwca 2023 r. nieznani sprawcy zabili w Brazzaville córkę dawnego prezydenta kraju, Alphonse Massamba-Debat. Motyw pozostaje nieznanym.^[20]

Na przestrzeni 2023 i 2024 r. w stolicy kraju Brazzaville kilkakrotnie doszło do samosądów na osobach posądzanych o kradzież. W kilku osobnych incydentach zginęło 5 osób.^[21]

15 kwietnia 2024 r. kilkudziesięciosobowa grupa młodzieży zdemolowała sklepy należące do Kameruńczyków w miejscowości Ouesso w departamencie Sangha. Jeden z miejscowych Kameruńczyków został oskarżony o porwanie i zabicie młodej kobiety. Policja interweniowała z użyciem gazu łzawiącego. Jedna osoba zmarła w następstwie obrażeń.^[22]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Nie zanotowano przypadków stosowania przemocy w trakcie wieców i protestów.^[23]

¹⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, civilians, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, Protests, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W dużych ośrodkach miejskich, przede wszystkim w dzielnicach centralnych (Brazzaville i Pointe-Noire), służby policyjne zapewniają bezpieczeństwo, gdyż są to dzielnice o dużej koncentracji budynków rządowych i stałej obecności sił bezpieczeństwa. Na południowych i północnych obrzeżach Brazzaville, na przedmieściach i w dzielnicach slumsów (dzielnice: Marche Total, Bacongo, Mougali) przestępczość jest największa. Działają tam gangi młodocianych przestępców, uzbrojonych w noże. Zdarzają się także walki gangów i potyczki z siłami bezpieczeństwa.^[24] Gangi młodocianych przestępców noszą różne nazwy, m.in. *Bebes Noirs* lub *Kulunas*.^[25] W Brazzaville są to bandy dzieci w wieku od 13 do 25 lat, które nie chodzą do szkoły, natomiast włóczą się po mieście uzbrojone w noże, kradnąc, gwałcąc i zastraszając mieszkańców.^[26] W wyniku działalności gangów często dochodzi do starć między różnymi grupami oraz między gangami, a siłami bezpieczeństwa. Siły bezpieczeństwa interweniują w przypadkach dotyczących młodocianych gangów, jednak niekiedy w wyniku działań służb, młodzi ludzie są poddawani przemocy fizycznej, w tym także zdarzały się przypadki zgonów w wyniku interwencji służb.^[27]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo zapewnia swobodę przemieszczania się, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji. Generalnie władze respektują te prawa również w stosunku do uchodźców i osób poszukujących ochrony. Problemem dla większości mieszkańców kraju pozostaje możliwość otrzymania paszportu w celu podróży zagranicznych. Jest to trudny i długotrwały proces, łatwiejszy i szybszy dla osób powiązanych z władzami.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Republika Kongo to jeden z najbardziej zurbanizowanych krajów Afryki, w którym prawie 70% Kongijczyków mieszka na obszarach miejskich. Ludność koncentruje się w południowo-zachodniej części kraju, głównie w stolicy Brazzaville, Pointe-Noire,

---

²⁴ USDOS (US Department of State), Bureau of Diplomatic Security OSAC, Republic of Congo Country Security Report, 06.10.2024, <http://www.osac.gov/Content/Report/308f1391-85bf-4969-92bf-1d1463068927>

²⁵ CMT (Congo Media Time), Phénomène « Bébés noirs » : les populations invitent le gouvernement à « prendre à bras-le-corps cette situation », 29.08.2023, <https://congomediainfo.com/phenomene-bebes-noirs-les-populations-invitent-le-gouvernement-a-prendre-a-bras-le-corps-cette-situation/>

²⁶ UNDP (UN Development Programme), The 'Black Babies' in Congo Brazzaville: how about approaching the issue differently?, 28.12.2021, <https://www.undp.org/fr/congo/blog/%E2%80%98black-babies%E2%80%99-congo-brazzaville-how-about-approaching-issue-differently>

²⁷ USDOS (US Department of State), Bureau of Diplomatic Security OSAC, Republic of Congo Country Security Report, 06.10.2024, <http://www.osac.gov/Content/Report/308f1391-85bf-4969-92bf-1d1463068927>

oraz wzdłuż linii kolejowej łączącej Republikę Konga z Demokratyczną Republiką Konga. Tropikalne dżungle na północy kraju są słabo zaludnione.^[28]

Liczba ludności miejskiej przyrasta nadal w szybkim tempie, prowadząc do względnej pauperyzacji miejskiej ludności, której połowa mieszka w slumsach.^[29]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Według danych z września 2021 r., w Republice Konga zarejestrowanych jest ponad 300 tys. wewnętrznych uchodźców. Część z nich opuściła swoje domy w ostatnich latach w wyniku katastrof naturalnych.^[30] Jednak około 27 tys. osób, które mieszkają w departamencie Pool, to osoby wysiedlone podczas wojny domowej, jaka miała miejsce w Republice Konga na przełomie XX i XXI w.^[31]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Nie zanotowano napływu uchodźców do krajów sąsiednich, uciekających z terytorium Republiki Konga.

PODSUMOWANIE

Republika Konga jest republiką prezydencką.

Na terenie kraju nie toczy się żaden konflikt zbrojny.

Przestępczość na przedmieściach dużych miast stanowi poważny problem społeczny, jednak nie stanowi powszechnego zagrożenia życia dla ludności kraju.

W Republice Konga nie jest orzekana ani wykonywana kara śmierci.

Na terenie kraju nie odnotowuje się obecnie żadnych przymusowych przesiedleń, aczkolwiek wewnętrzni uchodźcy w regionie Pool, którzy opuścili domy w wyniku wojny domowej pod koniec XX w., nie powrócili nadal do domów.

---

²⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

²⁹ Integral Human Development, Country Profiles Congo Brazzaville, <https://migrants-refugees.va/country-profile/congo-brazzaville/>

³⁰ Integral Human Development, Country Profiles Congo Brazzaville, <https://migrants-refugees.va/country-profile/congo-brazzaville/>

³¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/#people-and-society>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

---

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Republic of Congo, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 04.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2013, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
3. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Republic of Congo, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/congo-republic-of-the/military-and-security>
4. CMT, Phénomène « Bébés noirs » : les populations invitent le gouvernement à « prendre à bras-le-corps cette situation », 29.08.2023, <https://congomediatime.com/phenomene-bebes-noirs-les-populations-invitent-le-gouvernement-a-prendre-a-bras-le-corps-cette-situation/>
5. Hauser Global Law School Program, UPDATE: The Legal System of the Republic of the Congo (Congo-Brazzaville): Overview and Research, https://www.nyulawglobal.org/globalex/Congo_Brazzaville1.html
6. Integral Human Development, Country Profiles Congo Brazzaville, <https://migrants-refugees.va/country-profile/congo-brazzaville/>
7. UNDP, The 'Black Babies' in Congo Brazzaville: how about approaching the issue differently?, 28.12.2021, <https://www.undp.org/fr/congo/blog/%E2%80%98black-babies%E2%80%99-congo-brazzaville-how-about-approaching-issue-differently>
8. US Department of State, Bureau of Diplomatic Security OSAC, Republic of Congo Country Security Report, 06.10.2024, <http://www.osac.gov/Content/Report/308f1391-85bf-4969-92bf-1d1463068927>
9. US Department of State, Bureau of Diplomatic Security OSAC, Republic of Congo Country Security Report, 06.10.2024, <http://www.osac.gov/Content/Report/308f1391-85bf-4969-92bf-1d1463068927>
10. Wikipedia, Podział administracyjny Republiki Konga, autor: Golbez, 01.10.2023 (np. CC BY-SA 3.0), [https://en.wikipedia.org/wiki/Republic_of_the_Congo//media/File:Congo regions_named.png](https://en.wikipedia.org/wiki/Republic_of_the_Congo//media/File:Congo_regions_named.png)